د پوهنې وزارت

پښتو

پنځم ټولګی

(د دري ژبو لپاره)

پښتو – پنځم ټولګی (د دري ژبو لپاره)

د چاپ کال: ۱۳۹۷ هـ.ش.

د پوهنې وزارت

پښتو

پنځم ټولگی

(د دري ژبو لپاره)

د چاپ کال: ۱۳۹۷ هـ.ش.

د کتاب ځانګړتیاوې

مضمون: پښتو

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د پښتو برخې د درسي کتابونو مؤلفین

اډیټ کوونکي: د پښتو ژبې د اډیټ دیپارتمنت غړي

ټولګی: پنځم (د دري ژبو لپاره)

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکی: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست

خپروونکی: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۷ هجري شمسي

د چاپ ځای: کابل

چاپخونه: بهیر مطبعه

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د درسي کتابونو د چاپ، وېش او پلورلو حق د افغانستان اسلامي جمهوریت د پوهنې وزارت سره محفوظ دی. په بازار کې یې پلورل او پېرودل منع دي. له سرغړوونکو سره قانوني چلند کېږي.

بسم الله الرحمن الرحیم

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی — دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې — هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی — د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو — د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي — پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي — هم ایماق، هم پشه یان
دا هېواد به تل ځلیږي — لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به — لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مو دی رهبر — وایو الله اکبر وایو الله اکبر

د پوهنې د وزیر پیغام

اقرأ باسم ربک

د لوی او ښښونکي خدای ﷻ شکر په ځای کوو، چې موږ ته یې ژوند رابښلی، او د لوست او لیک له نعمت څخه یې برخمن کړي یو، او د الله تعالی پر وروستي پیغمبر محمد مصطفی ﷺ چې الهي لومړنی پیغام ورته (لوستل) و، درود وایو.

څرنګه چې ټولو ته ښکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمریز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دې امله به د ګران هېواد ښوونیز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. ښوونکی، زده‌کوونکی، کتاب، ښوونځی، اداره او د والدینو شوراګانې د هېواد د پوهنیز نظام شپږګوني بنسټیز عناصر بلل کیږي، چې د هېواد د ښوونې او روزنې په پراختیا او پرمختیا کې مهم رول لري. په داسې مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هېواد په ښوونیز نظام کې د ودې او پراختیا په لور بنسټیزو بدلونونو ته ژمن دی.

له همدې امله د ښوونیز نصاب اصلاح او پراختیا، د پوهنې وزارت له مهمو لومړیتوبونو څخه دي. همدارنګه په ښوونځیو، مدرسو او ټولو دولتي او خصوصي ښوونیزو تأسیساتو کې، د درسي کتابونو محتوا، کیفیت او توزیع ته پاملرنه د پوهنې وزارت د چارو په سر کې ځای لري. موږ په دې باور یو، چې د باکیفیته درسي کتابونو له شتون پرته، د ښوونې او روزنې اساسي اهدافو ته رسېدلی نشو.

پورتنیو موخو ته د رسېدو او د اغېزناک ښوونیز نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توګه، د هېواد له ټولو زړه سواندو ښوونکو، استادانو او مسلکي مدیرانو څخه په درناوي هیله کوم، چې د هېواد بچیانو ته دې د درسي کتابونو په تدریس، او د محتوا په لېږدولو کې، هیڅ ډول هڅه او هاند ونه سپموي، او د یوه فعال او په دیني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زیار او کوښښ وکړي. هره ورځ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤولیت په درک سره، په دې نیت لوست پیل کړي، چې د نن ورځې ګران زده‌کوونکي به سبا د یوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولنې متمدن او ګټور اوسېدونکي وي.

همدا راز له خوږو زده کوونکو څخه، چې د هېواد ارزښتناکه پانګه ده، غوښتنه لرم، څو له هر فرصت څخه ګټه پورته کړي، او د زده کړې په پروسه کې د ځیرکو او فعالو ګډونوالو په توګه، او ښوونکو ته په درناوي سره، له تدریس څخه ښه او اغېزناکه استفاده وکړي.

په پای کې د ښوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د ښوونیز نصاب له مسلکي همکارانو څخه، چې د دې کتاب په لیکلو او چمتو کولو کې یې نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي، مننه کوم، او د لوی خدای ﷻ له دربار څخه دوی ته په دې سپیڅلې او انسان جوړوونکې هڅې کې بریا غواړم.

د معیاري او پرمختللي ښوونیز نظام او د داسې ودان افغانستان په هیله چې وګړي یې خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزیر

دکتور محمد میرویس بلخي

فهرست

شمیره	سرلیکونه	مخونه
۱	قرآن کریم	۱
۲	حضرت عمر رضي الله عنه	۳
۳	ښوونځی	۷
٤	کتاب	۱۱
٥	ترافیکي لارښوونې	۱۳
٦	د نیالګیو کښېنول	۱۷
۷	چاپېریال	۱۹
۸	ښه خواړه	۲۳
۹	روغتیا ته پاملرنه	۲٥
۱۰	د پسرلي ترانه	۲۹
۱۱	کال	۳۱
۱۲	له ټولګي سره مینه	۳٥
۱۳	د اختر ورځ	۳۷
۱٤	خپلواکي	۳۹
۱٥	د ماشوم حقونه	٤۱
۱٦	سوله	٤۳

شمیره	سرلیکونه	مخونه
۱۷	جرگه	٤۷
۱۸	پر حیواناتو زړه سوی	٤۹
۱۹	سپین ږیری او د هغه زامن	٥۱
۲۰	د مشرانو د مشورو منل	٥۳
۲۱	تاریخي شتمني	٥٥
۲۲	د ښاروبو گټې	٥۷
۲۳	پاك ساېه	٦۱
۲٤	مرسته او دوستي	٦۳
۲٥	هېواد پالنه	٦٥
۲٦	انساني حقونه	٦۷
۲۷	باران	٦۹
۲۸	وزلوبه	۷۱

لومړی لوست

قرآن کريم

موخه: د متن لوستل، ليکل، د الله ﷻ د احکامو منل او عملي کول.

پوښتنې

- په تاسوکې به څوك وواېي چې قرآن کريم د چا کلام دی؟
- په تاسو کې څوک د قرآن شريف تلاوت کولای شي؟

قرآن کريم د الله ﷻ کتاب دی. دا کتاب د جبرائيل عليه السلام په واسطه پر حضرت محمد ﷺ نازل شوی دی. الله ﷻ قرآن کريم د انسانانو د لارښوونې لپاره رالېږلی دی.

قرآن شريف دېرش سپارې او يو سلو څوارلس سورتونه لري. موږ پر قرآن کريم ايمان لرو. څوک چې د قرآن کريم په لارښوونو عمل کوي په دنيا او اخرت کې به د ښې برخې خاوند وي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې د نوي تعلیمي کال د پښتو ژبې په لومړي درسي ساعت کې زده کوونکو ته ځان معرفي کړي. بیا دې زده کوونکي په وار سره د نورو په وړاندې لومړی ځان معرفي کړي. بیا دې ووایي چې رخصتي یې ښه تېره کړې ده.

- زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته لوست له ځان سره ولولي. ښوونکی دې د هغوی ستونزې ورته حل کړي.

- یو زده کوونکی دې په ټولګي کې پورته شي، له نورو زده کوونکو څخه دې لاندې پوښتنې وکړي او هغوی دې ور ته ځواب ووایي، نور زده کوونکي دې ورته پام وکړي. که کومه تېروتنه وکړي، ښوونکی دې ورسره مرسته وکړي.

لومړی زده کوونکی: قرآن کریم د چا کتاب دی؟

دویم زده کوونکی: قرآن کریم د الله جل جلاله کتاب دی.

لومړی زده کوونکی: الله جل جلاله قرآن کریم انسانانو ته د څه لپاره را لېږلی دی؟

دویم زده کوونکی: الله جل جلاله قرآن کریم د انسانانو د لارښوونې لپاره را لېږلی دی.

-یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته پورته شي، بل زده کوونکی دې ورته د قرآنکریم، نازل او کتاب کلمې د املا په ډول ووایي او هغه دې پرتختې و لیکي.

لغت	معنا
رسول	استازی
تېروتنه	اشتباه
دنده	وظیفه

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د قرآن کریم په هکله له کتاب څخه څو جملې ولیکي.

دويم لوست

حضرت عمر رضي الله عنه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د حضرت عمر رضي الله عنه د عدالت، رښتنيولی پېژندل او له عدالت او رښتينولی سره ځان عادت کول.

پوښتني

- په تاسو کې به څوک د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د يارانو نومونه واخيستلای شي؟
- ستا سو په فکر حضرت عمر رضي الله عنه څوک و؟

حضرت عمر رضي الله عنه د مسلمانانو دويم خليفه و. د پلار نوم يې خطاب و. حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د فاروق لقب ورکړی و. له ابوبکر صديق رضي الله عنه څخه وروسته د هجرت په ۱۳ کال د مسلمانانو خليفه شو. دولتي د فترونه يې جوړ او بيت المال يې تاسيس کړ. نومړی د حق او عدالت طرفدار و. تل به يې د بې وزلو خلکو پوښتنه کوله او له هغوی سره به يې مرستې کولې. لس کاله يې خلافت وکړ. د هجرت په ۲۳ کال د (۲۳) کالو په عمر د ابولؤلؤ له خوا شهيد شو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یو ځل متن ولولي چې زده کوونکي د کلمو او جملو په سم تلفظ او لوستلو پوه شي.

- دوه زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته لوست له ځان سره ولولي، که څه ستونزې يې درلودې، ښوونکي ته دې ووايي.

- زده کوونکي دې د سوال او ځواب په ډول لاندې پوښتنې په دوه کسيز ډول سرته ورسوي:
لومړی زده کوونکی: حضرت عمر رضي‌الله‌عنه د مسلمانانو څووم خليفه و؟
دويم زده کوونکی: حضرت عمر رضي‌الله‌عنه د مسلمانانو دويم خليفه و.

- څو زده کوونکي دې د اسلام د دويم خليفه په باره کې خبرې وکړي.

- یو زده کوونکی دې تختې ته ولاړ شي. د حضرت عمر رضي‌الله‌عنه نوم دې له يادو وليکي. نور زده کوونکي دې ورته ځير او د هغه تېروتنه دې ونيسي.

- زده کوونکي دې په وار سره ووايي:
- زما نوم... دی.
- پلار مې... نوميږي.
- د پنځم ټولګي زده کوونکی يم.

-زده کوونکي دې د لاندې جدول کلمې په ځير سره وګوري. د جملو تش ځايونه دې له جدول څخه په خپلو کتابچو کې ډک کړي.

حضرت عمر رضي الله عنه د مسلمانانو .... خلیفه و.	۳ خلیفه ۲ خلیفه ٤ خلیفه
د حضرت عمر رضي الله عنه د پلار نوم .... و.	خطاب عبدالعزیز
د حضرت عمر رضي الله عنه .... خلافت وکړ.	۱۰ کاله ۱۳ کاله ۱۲ کاله
حضرت عمر رضي الله عنه د هجرت .... د مسلمانانو خلیفه شو.	په ۱٤ کال. په ۱۰ کال په ۱۵ کال.

محاوره:

په وار سره په څلورو زده کوونکو باندې محاوره وکړئ.

لومړی زده کوونکی:

گرانه ټولگیواله! دامور ولې ښوونځي ته راځو؟

دویم زده کوونکی:

موږ ددې لپاره ښوونځي ته راځو چې په دین پوه شو په لوست او لیک پوه شو او له هیواد سره مینه پیدا کړو.

لومړی زده کوونکی:

زه به نور هره ورځ ښوونځي ته راځمه او هیڅکله به غیر حاضري ونه کړم چې درسونه راڅخه پاتي نشي.

پروسږ کال چې جمال غیر حاضري کوله، په درسونه نه پوهیده، هره ورځ به ترې درسونه

تیریدل بیا یې په ازموینه کې لږې نمرې واخیستې.

دویم زده کوونکی:

زه هره ورځ خپله کورنۍ دنده سرته رسوم او له پلار مور سره په کارونو کې هم مرسته کوم.

لومړی زده کوونکی:

دا خو ډیر ښه کار دی. زه هم په کور کې کار کوم.

هر زده کوونکی که هلك وي او که نجلۍ وي باید له خپلې مور او پلار سره چې کولای شي، مرسته وکړي.

دویم زده کوونکی:

زده کوونکي هم باید لوست ووایي او هم کورنۍ دنده ولیکي او کله چې وزګار شي بیا دې له مور او پلار سره مرسته وکړي.

- زده کوونکي دې لاندې عبارتونه په خپلو کتابچو کې جوړې کړي او بیا دې د هغوی سم شکل په ټولګي کې ووایي.

ښوونځی دی د پوهې د زده کړې لپاره ښکلی ځای

ښوونځی په زړه پورې د زده کړې لپاره ځای دی.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې تر خپلې وسې پورې هغه نوې پښتو کلمې په کتابچو کې ولیکي چې په په تیرو لوستونو کې یې زده کړې دي.

ښوونځی

موخه: د متن لوستل، لیکل او له ښوونځي سره مینه پیداکول.

پوښتني

- څوک به ووایي چې په انځور کې څه شی ویني؟
- ستاسو په فکر په ښوونځي کې څه زده کیږي؟

ښوونځی د زده کړې او روزنې ځای دی. په ښوونځي کې نجونې او هلکان زده کړې کوي. موږ هره ورځ ښوونځي ته د زده کړې لپاره راځو. د ښوونځي قانون په ځان عملي کوو. که په لوست کې په کوم ځای پوه نشو، هغه په نښه کوو او له خپل ښوونکي څخه پوښتنه کوو. کله چې له ښوونځي څخه رخصت شو، سیده خپلو کورونو ته ځو.

همدارنګه د تیز باران او یا ږلۍ په وخت کې خپل ځانونه نږدې جوماتونو او یا د خپلوانو کورونو ته رسوو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې زده کوونکو ته یوځلي په مناسب اواز سره لوست ووایي او د لوستلو په وخت کې دې ټول زده کوونکي وڅاري چې لوست ته ځیر اوسئ.

- څو زده کوونکي دې په خپله خوښه په وار سره په ټولګي کې لوست ووایي او نور دې ورته ځیر وي. که څه ستونزه ولري ښوونکی دې ورسره مرسته وکړي.

لومړی محاوره: په ټولګي کې دې دوه زده کوونکي پورته شي. یو زده کوونکی دې له بل څخه د لوست په اړوند پوښتنه وکړي او بل دې ورته ځواب ورکړي. نور دې ورته غوږ ونیسي. ښوونکي دې هم ورته ځیر وي .

لومړی زده کوونکی:

ښوونځی دڅه شي ځای دی؟

دویم زده کوونکی:

ښوونځی د زده کړې او روزنې ځای دی؟

لومړی زده کوونکی:

څوک په ښوونځي کې زده کړه کوي؟

دویم زده کوونکی:

په ښوونځي کې نجونې او هلکان زده کړې کوي.

لومړی زده کوونکی:

نجونې د څه لپاره زده کړې کوي؟

دویم زده کوونکی:

ددې لپاره چې خپلوخلکو او هیواد ته خدمت وکړي.

- څو زده کوونکي دې په ټولګي کې پورته شي د تیز باران او ږلۍ له خطرونو د ځان ساتنې په هکله دې خبرې وکړي او نور دې ورته پام وکړي.
- یو زده کوونکی دې په ټولګي کې پورته شي د باران د ګټو په هکله او بل دې د باران د زیانونو په هکله خبرې و کړي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، د ځان له معرفي کولو وروسته دې ووايي چې په ټولګي څه شيان ګوري نومونه دې واخلي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، خپل ځانونه دې معرفي کړي او بیا دې ووايي چې څو وروڼه لري او هر یو څه کار کوي. خبرې دې پرې وکړي.
- یو زده کوونکی دې پورته شي، کومې میوې چې يې خوښيږي، د هغو نوم دې پر تختې وليکي او بیا دې هماغه نوم په جمله کې استعمال کړي. که په جمله کې يې څه تیروتنه درلوده، بل زده کوونکی دې ورته سمه کړي.
- یو بل زده کوونکی دې پورته شي د هغه پرنده نوم دې پرتختې وليکي چې د هغه خوښيږي. بيا دې د هغه نوم په جمله کې استعمال کړي. بیا دې پر تختې خپله جمله وليکي. نور زده کوونکي دې د هغه تیروتنه ونیسي او سمه دې وليکي.
زده کوونکي په درو ډلو وویشئ. هرې ډلې ته له لاندې جملو څخه دوې جملې و ټاکئ. بيا دې هره ډله لومړی خپلې جملې ولولي. بيا دې د لاندې جدول کلمې په ځیر سره ولولي. د خپلو جملو د تشو ځايونو د ډکولو لپاره دې له جدول څخه کلمې وټاکي او تش ځايونه دې ډک کړي.

زده کړې	یوازې د روزنې
څلورم	دويم
ښوونځي	ورسره ځو.
ورسره نه ځو.	چا
د کار کولو	د زده کړې

- له داسې خلکو سره چې نه يې پيژنو، ....

- ښوونځی .... او روزنې ځای دی.

- په ښوونځي کې نجونې او هلکان .... کوي.

- حضرت عمر رضي الله عنه د مسلمانانو ....خليفه و.

- کله چې له .... شخه رخصت شو، سيده خپلو کورونو ته ځو.

قرآن کريم د ....په وسيله په رسول الله ﷺ نازل شوی دی؟

-زده کوونکي په درو ډولو وويشئ. له هرې ډلې څخه وغواړئ چې د لاندې جدول کلمې ولولي. بيا دې په خپله خوښه درې کلمې وټاکي او په جملو کې دې وکاروي. بيا له زده کوونکو څخه څوتنه پورته کړئ چې خپلې ليکل شوي جملې پر تختې وليکي. بل زده کوونکی دې د هغه تيروتنه ونيسي او سمه دې وليکي.

د بيلګې په توګه:

نازل: قران کريم په حضرت محمد ﷺ باندې نازل شوی دی.

نازل	هلکان	ورځ
زده کړه	ښه	ځای
ډلې	جومات	شهيد
ښه	ستونزه	ځانونه
قانون	تيز	کور

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د خپل ښوونځي په باره کې څو کرښې وليکي.

خلورم لوست

کتاب

موخه: د کلمو، جملو سم لوستل، لیکل او د کتاب په ارزښت پوهېدل.

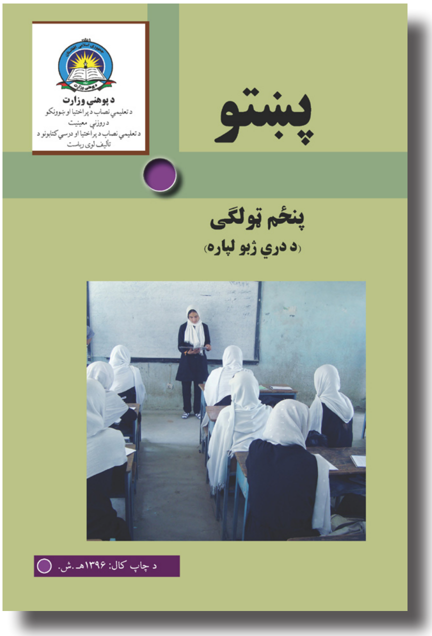

پوښتنې

- تاسو تېر کال په ښوونځي کې کوم کوم کتابونه ولوستل؟
- ستاسو څه ډول کتاب خوښېږي؟

نـوم زمـا کتـاب دی   تـا تـه مې خطاب دی
زه ستـا ښه اشنا یمـه   تـا ته کیسـې وایمـه
خومره ښې کیسې لرم   شـاتو نه خوږې لـــرم
مشق دې د لیکلو یمـ   هـم دې د لوستلو یمـ
پام مې په ساتلو کـړه   پــه پاڼـــو اړولـو کړه
پاك مې له ګردونو کـړه   پـام مې په رسمونو کړه
ښکلی مې هر باب دی   نـــوم زما کتاب دی

(ارواښاد محمد عثمان نژند)

اروښاد محمد عثمان نژند د پښتو ژبې شاعر، لیکوال او د درسي کتابونو مؤلف و. نوموړی د ننګرهار ولایت د سره رود اوسیدونکی و.

فعالیتونه

- ښوونکي دې لومړی لوست په خپله ورته ووایي. بیا دې څو زده کوونکي په ټولګي کې ووایي.
- زده کوونکی دې په متن کې عام نومونه پیدا او په جملو کې دې وکاروي او بیا دې ووایي. که چا تیروتنه کړې وه، بل زده کوونکی دې ورته سمه ولیکي.
-زده کوونکی دې په دوو ډلو وویشل شي، یو ډله دې د زده کړې د اړتیا په هکله خبرې وکړي او بله ډله دې د کتاب د ګټو په هکله خبرې وکړي، یو استازی دې ولیکي او بیا دې په ټولګي کې ووایي.

محاوره:

یو زده کوونکی له بل زده کوونکي څخه پوښتنه کوي او هغه ورته ځواب ورکوي.

لومړی زده کوونکی:

ستا نوم څه شی دی؟

دویم زده کوونکی:

زما نوم کریم الله دی.

ستا د پلار دنده څه شی ده؟

دویم زده کوونکی:

زما پلار ښوونکی دی.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د څومره، نوم، زما، ساتل، اړول، ښکلې کلمې معنا او په جملو کې دې وکاروي.

پنځم لوست

ترافيکي لارښوونې

موخه: د متن لوستل، ليکل، په ترافيکي نښو پوهېدل او هغه په ورځني ژوند کې مراعاتول .

پوښتنې

- تاسو کله په ښار کې ترا فيکي نښې ليدلې دي؟

- ستاسو په فکر که چېرې څوک له سرک څخه تېرېږي او د ترافيکو قوانين مراعات نه کړي، څه به وشي؟

موټر، بايسکلونه، موټرسايکلونه، کراچۍ او پلي خلک چې په ښار کې پر سړکونو تګ را تګ کوي، ځمکنۍ ترافيک ورته وايي او هغه کسان چې بېلابېلې ترافيکي دندې سرته رسوي، د ترافيک پوليسو په نوم يادېږي .

ترافيک پوليس پر سړکونو باندې د موټرو او خلکو د تګ راتګ او له سرکونو څخه د تېريدنې لپاره نښې لري چې خلک د تېريدلو په وخت کې ترې کار واخلي.

ترافيکي نښانې په دوه ډوله دي: څراغونه او بل ترافيکي لوحې.

په هغو ښارونو کې چې برښنا وي، څراغونه نصب شوي وي او په لويو لارو کې ترافيکي لوحې لري. څراغونه درې ډولونه لري: سور، شين او ژېړ.

کله چې د ترافيکو پر مخ څراغ سور شي، څراغ ته مخامخ ترافيک و درېږي

او پلي خلک تيرېږي. د سره څراغ په مخکې موټرونه په سړک د تګ راتګ اجازه نه لري.

کله چې څراغ ژېړ شي، څراغ ته مخامخ وسايط د حرکت لپاره تياری نيسي.

کله چې څراغ شين شو، موټر تېرېږي.

ټولو ته لازمه ده چې پر ترافيکي نښو او قوانينو باندې ځانونه پوه کړي چې له سړکونو څخه د تېرېدلو په وخت کې له خطر سره مخامخ نشي.

پلي خلک بايد هغه وخت له سړک څخه تير شي چې هغوی ته مخامخ اشاره شنه وي، يا په هغه وخت کې تير شي چې په سړک ترافيک نه وي او بايد په کراره له سړک څخه تير شي.

فعاليتونه:

- يو زده کوونکی دې د نوي لوست متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي. که څه ستونزه په لوستلو کې وه، ښوونکی دې ورسره مرسته وکړي.

- زده کوونکي دې متن يو ځل په چوپه خوله ولولي. ستونزې دې په نښه کړي او بيا دې له ښوونکي څخه پوښتنې وکړي، ښوونکی دې په لوړ او مناسب اواز پوښتنو ته ځوابونه ووايي.

- يو زده کوونکی دې پورته شي، د لوست متن دې په مناسب غږ ووايي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

- يو زده کوونکی دې د څراغونو په هکله خبرې وکړي چې وسايط په کوم وخت کې ودرېږي او په کوم وخت کې حرکت کوي، ښوونکی دې لارښوونه وکړي.

- څو تنه زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د (پلي، خلك، تګ راتګ، برښنا) کلمې دې پر تختې وليکي او په جملو کې دې وکاروي.

- ښوونکي دې دوه زده کوونکي په وار سره پورته کړي او هغوی دې له يوبل سره مرکه وکړي او نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونيسي .

لومړی زده کوونکی:

ستا ترافیکي لارښوونې زده دي؟

دویم زده کوونکی:

هو! کله چې په سرک ځمه، د سرک په پلي لاره ځمه چې موټر مې ونه وهي.

او که په ښار کې د سرک له یوې خوا څخه بلې خواته تیریږم، نو ترافیکي اشارو ته ګورم چې کله اشاره شنه وه، زه تیریږم او کله چې سره شوه، بیا نه تیریږم.

لومړی زده کوونکی:

اوس ته راته ووایه چې کله په سرک تیریږې او اشاره در باندې زیړه شوه، څه به کوې؟

دویم زده کوونکی:

کله چې اشاره زیړه شي د حرکت لپاره تیاری نیسم چې کله اشاره شنه شوه، نو بیا حرکت کوم.

خیبر:

ګرانه سپین غر جانه!

ستاسو کور چیرې دی؟

خیبر:

زموږ کور په نارنج باغ کې دی.

سپین غر:

ښنه غواړم د نارنج باغ په کومه برخه کې دی. زه هلته بلد یم. هلته زما د ماماګانو کور دی؟

خیبر:

د اطفایي ترخنګ دی، په هماغه لومړي سرک کې.

سپین غر:

ښه، ښه. اوس پوه شوم. اطفایه په ښار کې ډیره ضروري ده ځکه چې کله اور ولګیږي د اطفایي د موټرو په مرسته اوروونه مړه کیږي.

سپین غر جانه! ستاسو کور ما لیدلی دی د نجونو د ښوونځي مخامخ دی. زه یوه ورځ کورته راتلم، ته هلته د کور په څنګ کې ولاړ وې.

خیبر:
ستا سو پلار مکتب ویلی دی؟
سپین غر:
هو! زما پلار داکتر دی او کاکا مې مستری دی.
خیبر:
کاکا دې په لیکلو او لوستلو پوهیږي؟
سپین غر:
پوهیږي. هغه د میخانیک ښوونځی لوستی دی. سږکال زما بل ورور هم په مسلکي ښوونځي کې شامل شوی دی. سږکال په لسم ټولګي کې دی.
خیبر:
ماته مې هم پلار ویلي چې تا د میخانیک په ښوونځي کې شاملوم چې د برښنا په څانګه کې زده کړې وکړم.
سپین غر:
دا خو ډیر ښه کار دی خو زما د موټرونو له برقي سیستم سره ډیره مینه ده.
- ښوونکي دې زده کوونکو ته لارښوونه وکړي چې له خپلو پښتنو ټولګیوالو، دوستانو او خپلوانو سره په پښتو ژبه خبرې وکړي او په ټولګي کې دې هم په پښتو خبرې کوي او ښوونکی دې هم ورسره په پښتو خبرې کوي.

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې ولیکي چې د ژیړ، سور او شین څراغ په وخت کې څه وکړو؟

د نیالګیو کښېنول

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د نیالګیو د کښېنولو پر ګټو پوهېدل.

پوښتنې

- ستاسو په فکر د نیالګیو کښېنول به څه ګټې و لري؟
- که په یوه سیمه کې ونې نه وي، څه زیانونه به رامنځته شي؟

هره سیمه د ونو په کښېنولو سره سمسوره او ښکلې کېږي.

په کومه سیمه کې چې مېوه لرونکي او بې مېوې ونې ډېرې وي، له مېوو څخه يې د خوړلو او له لرګيو څخه د سون او تعميراتو په برخه کې کار اخلي.

موږ باید په پسرلي کې مېوه لرونکي او زينتي نيالګي کېنوو. دغه راز د و چو ونو پر ځای نور نيالګي کښېنوو. همدغه ونې او ځنګلونه دي چې د سيلابونو، بادونو او ناروغيو مخنيوی کوي.

فعالیتونه

- څو زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته لوست له ځان سره ولولي.
- یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته ولاړشي، څو زده کوونکي دې د مېوه لرونکو ونو نومونه ورته ووایي او هغه دې ولیکي.
- یوه ډله زده کوونکی دې په خپله ډله کې د بې میوو ونو د ګټو په باره کې خبرې وکړي، د خپل استازي په واسطه دې ولیکي او بیا دې هغه استازی د ټولګي په مخکې ووایي او بله ډله دې د مېوه لرونکو ونو په باره کې خبرې وکړي او بیا دې هغه معلومات ووایي.
- زده کوونکي دې د پوښتنې او ځواب په ډول دغه پوښتنې سرته ورسوي.
- لومړی زده کوونکی: د مېوه لرونکو نیالګیو کښېنول کومې ګټې لري؟
- دویم زده کوونکی: د مېوه لرونکو نیالګیو کښېنول سیمه سمسوره وي. هوا پاکوي، مېوه ترې لاس ته راځي.
- لومړی زده کوونکی: کله مو کوم مېوه لرونکی او یابې مېوې نیالګی کښېنولی دی؟
- دویم زده کوونکی: هو پروسږ کال ما او ښکلا په خپل کور کې د منو دوه نیالګي کښېنول او همېشه اوبه ورکوو.

لغت	معنا
کښېنول	غرص کردن
سیمه	منطقه
ښکلی	زیبا
سمسوره	سرسبز
پلوري	می فروشد

کورنی دنده

زده کوونکي دې په لارو او باغونو کې د مېوه لرونکو او بې مېوو ونو نومونه ولیکي.

اووم لوست

چاپېریال

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د چاپېریال په ارزښت پوهېدل او د هغه پاک ساتل.

پوښتنې

- ایا کله مو د چاپېریال په پاکوالي کې برخه اخیستې ده؟
- ستاسو په فکر د چاپېریال پاک ساتل به څه ګټې ولري؟

چاپېریال زموږ د اوسېدو شاوخوا سیمې ته وایي. که چیرې زموږ چاپېریال پاک او سوتره وي، زموږ د اوسیدلو شاو خوا سیمې سمسورې، ونې او ګلان په کې وي. له یوې خوا به زموږ د شاو خوا هوا پاکه وي او له بلې خوا به د ناروغیو مخنیوی وشي. موږ باید خپل چاپېریال پاک وساتو، په چمنونو کې ونه ګرځو. د کور او ښوونځي په انګړ کې کاغذونه ونه غورځوو او خپل کور او ټولګی پاک وساتو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یو ځل متن ورته ولولي چې زده کوونکي د کلمو او جملو په سم تلفظ او لوستلو پوه شي.
- څو زده کوونکي دې متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.
- يو زه زده کوونکی دې پرتختې د چاپېريال کلمه وليکي، بيا دې د چاپېريال په باره کې د هر زده کوونکي نظر وپوښتي او نور دې ورته متوجې وي.
- زده کوونکي دې په ډلو وويشل شي، هر ډله دې په وار سره د چاپېريال د گټو او د چاپېريال د ککړتيا د زيانونو په باره کې خپل نظرونه سره شريک او بيا دې د هرې ډلې استازی په ټولگي کې د خپلې ډلې نظرونه ووايي.
- زده کوونکي دې د يوه ښکلي چاپېريال په هکله څو کرښې وليکي او بيا دې په ټولگي کې ووايي.
- دوه زده کوونکي دې په خپل منځ کې له يو بل سره محاوره وکړي او نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونيسي. بيا دې دوه نور زده کوونکي پورته شي او له يو بل څخه دې پوښتنې وکړي. که چيرې يې په محاوره کې گرامري تيروتنه وکړه، بل زده کوونکی دې ورته سمه کړي. د اړتيا په و خت ښوونکی کولای شي چې ستونزې يې ورته حل کړي.
- زده کوونکي دې د لاندې جدول کلمې په ځير سره وگوري او له دې کلمو څخه دې د لاندې جملو تش ځايونه په مناسبو کلموسره ډک کړي.

د اوسيدنې	سمسوره او پاک
ناروغيو	نه سمسوره کيږي
بادونو	د سيلابونو
چاپيريال	ښوونځي

چاپيريال زموږ ....شاوخوا سيمو ته وايي.

سمسوره .... د ناروغيو له خپريدو څخه په امن کې وي.

همدغه ونې او ځنګلونه دي چې .... او بادونو مخه نيسي او د ناروغيو مخنيوی کوي.

هر................ د ونو په کينولو سره ښکلې کيږي.

محاوره:

په وار سره په څلورو زده کوونکو باندې محاوره وکړئ.

لومړی زده کوونکی:

ګرانه ټولګيواله! چاپيريال څه ته وايي؟

دويم زده کوونکی:

زموږ د استوګنې شاوخوا سيمو ته چاپيريال وايي او بايد پاک يې وساتو. څکه سمسور او پاک چاپيريال ساتل د هر چا دنده ده.

لومړی زده کوونکی:

تاسو تير کال په خپل باغ کې څومره ونې کينولي دي او څومره ګلان مو کرلي دي؟

دويم زده کوونکی:

سمه خبره دې وکړه. پرو سږ کال ما په خپل باغ کې د مڼو، زردالو، الوچو ونې کينولې او ترخنګ مې ګلان هم وکرل .

لومړی زده کوونکی:

که چېرې يوه سيمه پاکه او سمسوره وي، نو هلته به ناروغۍ هم کمې وي.

دویم زده کوونکی:

دا خو ډېر ښه کار دی چې موږ او تاسو خپل د استوګنې شاوخوا سیمه پاکه او سمسوره وساتو.

لومړی زده کوونکی:

زده کوونکی هم باید لوست ووایي او هم کورنۍ دنده ولیکي او کله چې وزګار شي، باید د کور په پاکوالي کې ونډه واخلي.

ښاغلی ښوونکی! زده کوونکو ته په ټولګي کې دنده ورکړئ چې په ډله کې متن ولولي.
په هغه کې دې عام نومونه په شریکه په نښه او په جملو کې دې وکاروي. بیا دې یوتن په ټولګي کې ولولي.

- زده کوونکي دې له لاندې عبارتونو څخه بشپړې جملې په خپلو کتابچو کې جوړې کړي او بیا دې د هغوی سم شکل په ټولګي کې ووایي.

ښوونځی دی د پوهې د زده کړې لپاره ښکلی ځای

ښوونځی په زړه پورې د زده کړې لپاره ځای دی.

لغت	**معنا**
ونې	درخت
چاپېریال	محیط زیست

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په کورکې د یوه پاک او سمسور چاپېریال د ګټو په باره کې څو کرښې و لیکي.

اتم لوست

ښه خواړه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل د ښوخوړو په ګټو او اهمیت باندې پوهیدل.

پوښتنه

- ستاسو په فکر ښه خواړه به څه ګټې ولري؟

ټول پخیدونکي خوراکي شیان باید لومړی په پاکو اوبو پریمنځو او بیا یې پاخه کړو.

خام او پاخه سابه بدن ته ډېره ګټه رسوي. خام سابه باید تر خوراک د مخه پاک او بیا وخوړل شي.

دا کار به د بدن یو شمېر اړتیاوې پوره کړي، زموږ بدن به د ناروغیو په مقابل کې له ډېرو میکروبونو څخه خوندي پاتې شي.

ښه خواړه هغه دي چې بدن ته ګټه رسوي. موږ باید یوازې یو ډول خواړه هره ورځ و نه خورو.

فعالیتونه

- زده کو ونکي دې له ښوونکي وروسته متن له ځان سره ولولي.
- زده کوو نکي دې له متن څخه یو پاراګراف په خپله خوښه په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې یو زده کوونکی خپله لیکنه پر تختې ولیکي. بل زده کوونکی دې د هغه تېروتنې اصلاح کړي.
- زده کوونکي دې پر ډلو ووېشل شي. یوه ډله د ې د پاکو خوړو او بله ډله دې د بېلابېلو خوړو د ګټو په اړه جملې ووایي او بیا دې د خپل استازي په واسطه جملې پر تختې ولیکي.
- څو زده کوونکي دې د پاکو اوبو په هکله خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- یو زده کوونکی دې د ټولګي مخې ته راشي، ځان دې معرفي کړي او د خپلې خوښې موضوع په اړه دې خبرې وکړي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، د ځان له معرفي کولو وروسته دې د خوړو په باره کې خبرې اترې وکړي.

لغت	معنا
اړتیا	ضرورت
ژوند	زنده ګی
تعادل	برابري

کورنۍ دنده

یو شمېر زده کوونکي دې په کورونو کې د پاکو خوړو د ګټو او ځنې دې د ناپاکو خوړو د زیانونو په هکله څو کرښې ولیکي.

نهم لوست

روغتیا ته پاملرنه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د روغتیا په ارزښت او ګټو پوهېدل.

پوښتنې

- ستاسو په فکر روغتیا ته پاملرنه څه ګټې لري؟
- که څوك خپلې روغتیا ته پام ونکړي څه به و شي؟

روغتیا لوی نعمت دی. که بدن روغ وي، لوست زده کېږي او لوبې خوند کوي. د روغ بدن په قدر هغه خلک پوهېږي چې یو ځل ناروغه شوي وي. پاک او ډول، ډول خواړه له روغتیا سره مرسته کوي. سپورټ او بدني روزنه بدن غښتلی کوي.

موږ باید خپلې روغتیا ته پام وکړو، د ناروغۍ پر مهال ژر تر ژره ډاکټر ته لاړ شو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې متن ولولي او بیا دې څو کسه په وار سره د ټولګي په مخ کې ولولي.
- څو زده کوونکي دې په وارسره د روغتیا د ساتلو په هکله خبرې وکړي.
- یو زده کوونکی دې پر تختې د روغتیا کلمه ولیکي او څو نور زده کوونکي دې په وار سره د روغتیا په باره کې یوه یوه جمله ووایي او هغه دې پرتختې ولیکي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د ځان له معرفي کولو وروسته دې د روغتیا او د هغې د ګټو په اړه له یو بل سره مرکه وکړي.
- درې زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، یو زده کوونکی دې د (روغ، بدن، لوبې، خوند، ناروغ، غښتلی، ژر تر ژره) کلمې پر تختې ولیکي. دویم زده کوونکی دې په جملو کې وکاروي، پاتې زده کوونکي دې د تختې له مخې په کتابچو کې ولیکي.
- په زده کوونکو باندې لاندې محاوره وکړئ

زده کوونکی:

ستا ورور چیرې ښوونکی دی؟

زده کوونکی:

په کابل ښار کې د یوه ښوونځي ښوونکی دی.

اوس لومړی زده کوونکی کیني او بل زده کوونکی دې پورته شي او له دویم زده کوونکي څخه دې پوښتنې وکړي.

زده کوونکی:

ستا د ماما کور په کابل کې دی؟

زده کوونکی:

هو! زما د ماما کور په کابل کې دی، هغه په کابل کې داکتر دی.

زده کوونکی:

د څه شی داکتر دی؟

زده کوونکی:

هغه په کابل کې په یو روغتون کې د سترګو داکتر دی.

زده کوونکی:

زه هم غواړم چې د سترګو داکتر شم. ته څه شی غواړې؟

زده کوونکی:

زه غواړم چې ښوونکی شم.

دویمه محاوره:

دوه نور زده کوونکي دې پورته شي د نورو زده کوونکو په څیر دې له یو بل څخه پوښتنې وکړي او بل دې ورته ځواب ووايي.

لومړی زده کوونکی:

تاسو پرونۍ کورنۍ دنده سرته رسولې ده؟

دویم زده کوونکی:

بلې. ماخپله کورنۍ دنده لیکلې ده. زه هره ورځ خپله کورنۍ دنده سرته رسوم او د نن کار سبا ته نه پریږدم.

لومړی زده کوونکی:

تاسو څنګه؟

دویم زده کوونکی:

ما خو خپله کورنۍ دنده سرته رسولې ده، خو په ریاضي کې د یوې پوښتنې ځواب را څخه پاتې شوی دی او بس.

زده کوونکی:

نن له غرمې وروسته زموږ کورته راشه. زه به هم درسره مرسته وکړم او سوالونه به په شریکه حل کړو.

زده کوونکی:

دا خوبه ډېره ښه شي. يوه پوښتنه درڅخه کوم. ته خو وربانده ېن خپه کيږې؟

زده کوونکی:

ولې به خپه کيږم، مهرباني وکړه ويې وايه.

زده کوونکی:

ستا مشر ورور ددې ښوونځي په څوم ټولګي کې دی؟

زده کوونکی:

زما ورور؟

زده کوونکی:

هو ستا ورور يادوم.

زده کوونکی:

زما ورور په اتم ټولګي کې اول نمره دی. زه هم غواړم چې سږ کال په ټولګي کې اول نمره شم.

ښوونکی دې په خبرو اترو کې د زده کوونکو تېروتنو ته پام وکړي او تېروتنې دې ورته سمې کړي چې زده کوونکي سم تلفظ زده کړي. په پای کې دې ښوونکی ټول زده کوونکي تشويق کړي او چکچکې دې ورته وکړي.

لغت	معنا
ګټه	فايده
د بېلګې په توګه	به طور نمونه

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په کور کې د روغتيا په هکله څو جملې وليکي او په بل درسي ساعت کې دې په ټولګي کې ووايي.

د پسرلي ترانه

موخه: د شعر سم لوستل، ليکل او د شعر په معنا پوهېدل.

پوښتنې

- په تاسوکې به څوك د پسرلي د مياشتو نومونه واخلي؟
- ستاسو په فکر زموږ په هېواد کې کومې مېوې پيدا کيږي؟

پسرلی د کال لومړی فصل دی. پسرلی درې مياشتې دی (حمل، ثور او جوزا). په پسرلي کې هوا پاکه او تازه وي. پسرلی د کار وخت دی. د پښتو ژبې شاعر او ليکوال د پسرلي په باره کې يو شعر ويلی دی چې لاندې يې لولو.

زېری چې بهار راغـی — ژوند سره سينگار راغی
سر شو په نغمـو بلبـل — گل ته په چغار راغـــی
يوم په لاس مليار د باغ — بڼ ته په تلوار راغـــی
يو د نوي کال سپرلـی — بل مو په روزگار راغـی
دا وايي روغمن موږ تـه — وخت د افتخار راغـــی

(ارواښاد غلام حضرت روغمن)

اروابښاد غلام حضرت روغمن د پښتو ژبې شاعر، لیکوال او د پښتو درسي کتابونو مولف و، نوموړی د ننگرهار ولایت د ښېوې ولسوالی د شگي د قریې اوسیدونکی و.

فعالیتونه

- څو زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته لوست په لوړ او مناسب غږ ولولي او ښوونکی دې ورته ستونزې حل کړي.
- زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي. یوه ډله دې په پسرلي کې د مېوو او بله ډله دې د سبو نومونه واخلي. بیا دې د دواړو ډلو استازي د نوموړو شیانو نومونه پر تختې ولیکي، ښوونکی دې څارنه و کړي چې ټول زده کوونکي په نظر ورکولو کې ونډه واخلي.
- بله ډله دې په وارسره د پسرلي د گټو په هکله خبرې وکړي.
- څو زده کوونکي دې په دې هکله خبرې وکړي: که چیرې آسمان وریځ شي د ږلۍ او تېز باران د کیدو نښې را څرگندې شي، په څه ډول کولای شو چې ځانونه ترې وساتو؟ په دې هکله دې ښوونکي ور سره مرسته و کړي.
- یو زده کوونکی دې په ټولگي کې پورته شي، د پسرلي د میاشتو نومونه دې واخلي او پر تختې دې ولیکي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولگي مخې ته راشي. لومړی دې ځان معرفي کړي. وروسته دې هر یو ووایي چې د کال کوم فصل یې خوښېږي.

لغت	معنا
یوم	بېل
ملیار	باغوان
بڼ	باغ

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کال د لومړي موسم د میاشتو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کال

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د کال د موسمونو او مياشتو پېژندل.

پوښتنې

- څوک به په پورتنيو انځورونو کې د پسرلي موسم راوښيي؟
- په تاسوکې به څوک د کال د فصلونو نومونه په ترتيب سره واخلي؟

يو کال څلور موسمه لري. پسرلی، دوبی، منی او ژمی.

پسرلی درې مياشتې لري: حمل، ثور او جوزا. پسرلی په زړه پورې هوا لري او د کار او فعاليت موسم دی. پسرلی ښکلی موسم او پاکه هوا لري.

په پسرلي کې بارانونه ډېر وي، بايد د تېز باران په وخت کې امن ځای ته ځان ورسوو. د خوړونو او پلونو لاندې ونه درېږو چې په داسې وختونو کې د سېلابونو د راوتلو امکان وي.

دوبی هم درې مياشتې لري: سرطان، اسد او سنبله. په دې موسم کې هوا توده وي او مېوې پخېږي.

منی هم درې مياشتې لري: ميزان، عقرب او قوس. په دې موسم کې مېوې ټولېږي او ټول خلک د ژمي لپاره تياری نيسي.

ژمی هم درې مياشتې لري: جدي، دلو او حوت. په دې موسم کې هوا ډېره سړه وي او په ځينو سيمو کې واوره اوري. موږ بايد د سړو د مخنيوي لپاره له تودو جامو څخه کار واخلو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یو ځل متن ولولي چې زده کوونکي د کلمو او جملو په سم تلفظ او لوستلو پوه شي.

- څو زده کوونکي دې متن له ښوونکي وروسته له ځانه سره ولولي. بیا دې دوه زده کوونکي په مناسب غږ په ټولګي کې ولولي او پاتې دې ورته غوږ شي، ښوونکی دې ورسره په لوستلو کې مرسته وکړي.

- دوه زده کوونکي دې په ټولګي کې پورته شي او دا لاندې مرکه دې سرته ورسوي.

پوښتنه: د کال لومړی موسم کوم دی؟

ځواب: د کال لومړی موسم پسرلی دی.

پوښتنه: پسرلی څو میاشتې دی؟

ځواب: پسرلی درې میاشتې لري: حمل، ثور او جوزا.

پوښتنه: پسرلی څه ډول موسم دی؟

ځواب: پسرلی ښه هوا لري او د کار او فعالیت موسم دی.

- زده کوونکي دې دوه، دوه شي او لاندې جملې دې له یو بل سره د سوال او ځواب په ډول ووايي.

- په دوبي کې هوا څنګه وي؟
- د اورې موسم څو میاشتې لري؟
- په پسرلي کې هوا څنګه وي؟

محاوره:

له زده کوونکو څخه دوه داسې زده کوونکي پورته کړئ چې کله پورته شوي نه وي. په هغوی باندې لاندې محاوره سرته ورسوئ او نور دې ورته غوږ ونیسي.

لومړی زده کوونکی:

ته راته ووایه چې د کال په ټولو فصلونو کې دې کوم فصل خوښیږي؟

دويم زده کوونکی:
زما په ټولو فصلونو کې د اوړي فصل خوښيږي، ځکه چې په دې فصل کې هوا توده وي او میوې پکې پخيږي. ستاکوم فصل خوښيږي؟
لومړی زده کوونکی:
زما هم د اوړې فصل خوښيږي، خو ګوره وروره! د ژمي فصل هم ښه دی. په دې فصل کې هوا یخيږي او په یخو ولایتونو کې په لوړو غرونو واورې اوري. دا واورې د زراعت لپاره ډېره ګټه رسوي.
دويم زده کوونکی:
دا ټول فصلونه د انسانانو د ګټو لپاره دي. مثلاً په پسرلي کې ونې او بوټي شنه کيږي او ګلان کوي، میوې نیسي او ځینې میوې د ثور او جوزا په میاشتو کې پخيږي.
تاسو د میوه دارو ونو باغ لرئ.
لومړی زده کوونکی:
موږ یو کوچنی باغ لرو خو ډېر لوی نه دی.
ما سږ کال د خپل باغ په باغچه کې ډول ډول ترکاري هم کرلي ده. ځکه چې ترکاري د وجود لپاره ډېره ګټه لري .
- یو زده کوونکی په ټولګي کې پورته کړئ د هیواد د بیرغ رنګونه دې ووايي او بیا دې بل زده کوونکی پورته شي دا درې رنګونه دې پرتختې وليکي او هر رنګ دې په جمله کې استعمال کړي. نور زده کوونکي دې د هغه تیروتنه ونیسي. که تیروتنه يې کړې وي، سمه دې وليکي.
- زده کوونکو ته ووایئ چې په خپلو کتابچو کې د کال د هر موسم په هکله چې يې خوښ وي، دوه دوه جملې په خپله خوښه وليکي او بیا دې خپلې ليکل شوي جملې خپلو ټولګیوالو ته ووايي.
- دوه زده کوونکي دې په وارسره یوه کیسه و کړي. که کله يې له حیواناتو څخه په کوم یو باندې مهرباني کړې وي او مرسته يې ورسره کړې وي.
یو زده کوونکی دې خپلو ټولګیوالو ته له ترافیکي خطرونو څخه د ځان ساتنې په هکله چې په مخکې لوست کې وویل، خبرې وکړې او نور دې ورته غوږ ونیسي.

- څو زده کوونکی دې په وارسره د خپل کور د باغچې په هکله خبرې وکړې چې په هغې کې یې څه شی کرلي دي او ولي یې کرلي دي او ګټې یې څه شی دي؟
- یو زده کوونکی دې له بل سره محاوره وکړي او د هغو کارونو پوښتنه دې وکړي چې په کورکې یې سرته رسوي.
- ټول زده کوونکي دې خپلې کتابچې راوباسي او هر یو دې په هغې هغه کارونه ولیکي چې پرون یې په کور کې کړي دي اویا یې له مور او پلارسره په کارونو کې مرسته کړې وي. بیا دې څوکسه خپلو ټولګیوالو ته وو‌ایي.
زده کوونکی دې لاندې تش ځایونه ډک کړي:
- زه مکتب ته ......
- زما د ورور نوم .... دی

- ښوونکی دې زده کوونکو ته لارښوونه وکړي چې له خپلو پښتنو ټولګیوالو دوستانو او خپلوانو سره په پښتو خبرې وکړي او په ټولګي کې دې هم په پښتو خبرې کوي او ښوونکی دې هم ورسره په پښتو خبرې کوي.

لغت	معنا
ژمی	زمستان
منی	خزان
انځور	عکس
دوبی	تابستان

کورنی دنده

زده کوونکي دې د متن په مرسته د کال د دولسو میاشتو نومونه ولیکي.

دولسم لوست

له ټولګي سره مينه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، له ټولګي او ټولګيوالوسره مينه پيدا کول

پوښتنې

- تاسو په ښوونځي کې کوم کوم کارونه ترسره کوئ؟
-له ټولګي سره د زده کوونکو مينه څه ګټې لري؟

ښکلا او رشاد خور او ورور دي. هغوی له ټولګي سره مينه لري او هېڅکله غير حاضري نه کوي. ښکلا غواړي په را تلونکي کې ډاکټره شي او رشاد له انجنيرۍ سره مينه لري .

دوی د خپلو ښوونکو لوست ته غوږ نيسي. په کورونو کې کورنۍ دندې سرته رسوي. دوی تل خپل ورځني لوستونه زده کوي، ځکه چې د زده کړې په واسطه خپل ځان او هېواد ابادولی شي.که څوک په خپلو لوستونو کې زيار ونه باسي، هغه له خپلو ټولګيوالو وروسته پاتې کيږي.

فعالیتونه

- زده کوونکي دې متن له ښوونکي وروسته په وار سره ولولي او ښوونکی دې ورسره مرسته وکړي.

- دوه زده کوونکي دې په وار سره پورته شي، یو له بل څخه دې دا لاندې پوښتنه وکړي.

- لومړی زده کوونکی: ښکلا او رشاد هره ورځ په کورونو کې څه کوي؟
- دویم زده کوونکی: په خپلوکورونو کې خپلې کورنۍ دندې سرته رسوي.

- دوه زده کوونکي دې په ټولګي کې پورته شي، یو دې د ښوونځي د ګټو په اړه پوښتنې وکړي او هغه بل دې ورته ځواب ورکړي. ښوونکی دې د هغو جملې ورته اصلاح کړي.

دوه زده کوونکي دې په ټولګي پورته شي. یو دې له یادو له بل څخه دښوونځي د ګټو په هکله پوښتنې وکړي اوهغه بل دې ورته ځواب ورکړي. ښوونکی دې د هغو جملې ورته اصلاح کړي.

- لومړی زده کوونکی: ته په کورکې څه کوې؟
- دویم زده کوونکی: زه په کورکې خپله کورنۍ دنده سرته رسوم او بیا له پلارسره په کارونو کې مرسته کوم او کله کله له خپلې مورسره هم مرسته کوم. ته څنګه:
- لومړی زده کوونکی: زه هم په کور کې له مور او پلار سره مرسته کوم.

لغتونه	معناوې
ورځني	روزمره
هېواد	وطن، ټاټوبی
زیار	زحمت

کورنۍ دنده

څو زده کوونکي دې د ټولګي په هکله او څو نور دې د زده کړې په هکله خپل معلومات په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دیارلسم لوست

د اختر ورځ

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د نېکمرغه او مبارکو ورځو په لمانځلو پوهېدل.

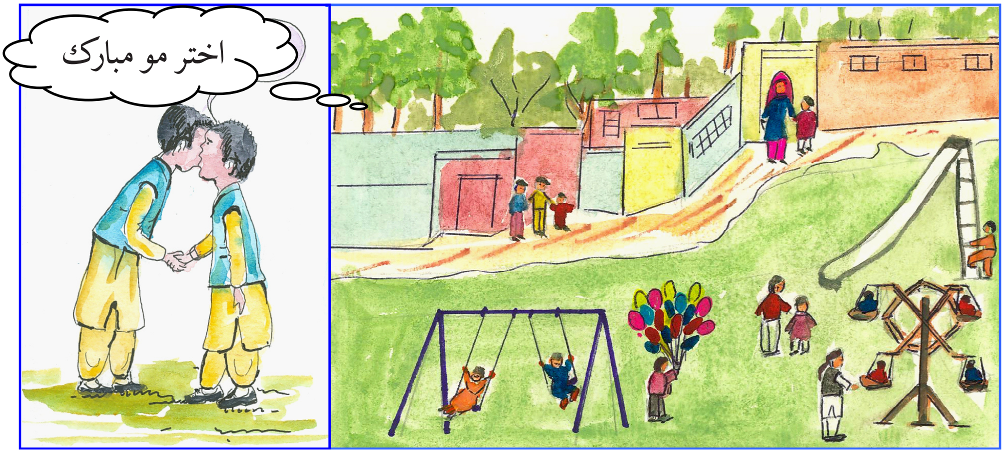

پوښتنې

- په پورتنیو انځورونو کې څه وینئ؟ خبرې پرې وکړئ.
- مسلمانان په کال کې څو اخترونه لري؟

مور مسلمانان په کال کې دوه اخترونه لرو. یو ته کوچنی او بل ته لوی اختر وایي.

په اختر کې هر څوک خوشحاله وي. نوي یا پاک کالي اغوندي. نارینه د اختر د لمانځه لپاره لویو جوماتونو او عیدگاو ته ځي. خلک په اختر کې د گاونډیانو او خپلوانو کورونو ته ځي او د اختر مبارکي ورکوي. نجونې د اختر په شپه په لاسونو او پښو نکریزې ږدي. که څوک په دې مبارکو ورځو کې یو له بل سره خپه وي، د یو بل کورنو ته ورځي، د اختر مبارکي ور کوي او پخلا کیږي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- څو زده کوونکي دې لوست له ښوونکي وروسته په لوړ او مناسب غږ ولولي او ښوونکی دې ورسره په لوستلو کې مرسته وکړي.
- څو زده کوونکي دې په ټولګي کې د اختر د ورځو په هکله خبرې وکړي او نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- څو زده کوونکي دې په ټولګي کې پورته شي او هر یو دې ووایي چې د اختر په ورځو کې څه کوي.
- یو زده کوونکی دې په ټولګي کې پورته شي، د اختر په هکله دې یوه جمله پر تختې ولیکي او هغه دې ولولي.که په لیکلو کې یې تېروتنه کړې وي، بل زده کوونکی دې هغه ورته سمه کړي.
- څو زده کوونکي دې د اختر د مبارکو ورځو په هکله څو کرښې په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې په ټولګي کې ووایي.

لغت	معنا
کالي	جامې
ګاونډیانو	همسایګانو
نکریزې	خینه

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په خپلو کورو نو کې د اختر په هکله څو جملې ولیکي او بیا دې په بل درسي ساعت کې خپلو نورو ټولګیو الو ته ولولي.

خپلواکي

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د خپلواکۍ په ارزښت پوهېدل

پوښتنې

- پورتنی عکس د چا دی؟
- افغانان هر کال ولې د خپلواکۍ جشن لمانځي؟

خپلواکي د انسان طبیعي حق دی. پر دغه حق باندې هېڅوك د تیري حق نه لري. وګورئ الوتونکي په هوا او ځنګلونو کې او ژاروي په غرونو، د ښتو او ځنګلونو کې څومره په زړه پورې ازاد ژوند لري.

افغانان، ښځې او نارینه پر خپل هېواد او خپلواکۍ مین خلك دي. هغوی د هېواد د خپلواکۍ ساتنه کوي. زموږ د هېواد نارینه وو او ښځو د خپلواکۍ په ګټلو کې خپلې وینې تویې کړې دي او هېواد یې په خپلو وینو ساتلی دی.

فعالیتونه

-زده کوونکي دې متن له ښوونکي وروسته له ځان سره ولولي او ښوونکی دې ورسره په لوستلو کې مرسته وکړي.

- څو زده کوونکي دې پورته شي، له يوبل څخه دې د خپلو اکی په اړه پوښتنه وکړي او بل دې ورته ځواب ورکړي.

- دوه زده کوونکي دې په ټولگي کې پورته شي. يو دې لاندې پوښتنې وکړي او بل دې ورته ځوابونه ورکړي. نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونيسي.

لومړی زده کوونکی: خپلواکي د انسان څه ډول حق دی؟

دويم زده کو ونکی:...

لومړی زده کوونکی: الوتونکي او څاروي په غرو، دښتو او ځنگلونو کې څه ډول ژوند لري؟

دويم زده کو ونکی: ...

- يو زده کوونکی دې تختې ته را شي، د خپلواکی کلمه دې پرتختې وليکي، نور دې په وارسره د خپلواکی په هکله خپل نظر ووايي او هغه دې پرتختې وليکي او ودې وايي. که يې په ليکلو کې تېروتنه وکړه، بل زده کوونکی دې ورته سمه کړي.

لغت	معنا
خپلواکي	ازادي
الوتونکي	مرغان

کورنی دنده

زده کوونکي دې دغه لاندې پوښتنه دکورنۍ دندې په توگه ځواب کړي.

خپلواکي څه معنا لري؟

زده کوونکي دې په دې اړه درې درې کرښې وليکي؟

پنځلسم لوست

د ماشوم حقونه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ماشوم په حقونو پوهېدل

پوښتنې

- ستاسو په فکر ماشوم په خپل پلار او مور څه حقونه لري؟
- ستاسو په فکر د ماشوم په حقونو کې څه شامل دي؟

ماشومان د را تلونکي ځوانان دي. که ښه وروزل شي د خپل ځان، کورنۍ او هېواد لپاره خدمت کولای شي. ماشوم پر خپلې کورنۍ حق لري چې ښه نوم پرې کېږدي او درس پرې ولولي. ماشومان د لباس، خوړو او زده کړې حق لري. ماشومانو ته د خپل چاپېریال په هکله دول، دول پوښتنې پیدا کېږي. د ماشومانو خبرو ته باید غوږ ونیول شي او پوښتنو ته یې ځواب ورکړل شي. د ماشومانو د روزنې لپاره باید سم چاپېریال برابر شي او له خپلو حقونو څخه برخمن شي. همدغه نجونې او هلکان دي چې زده کړې کوي او په راتلونکې کې هېواد ته په بېلابېلو لارو خدمت کوي.

فعالیتونه

- زده کوونکي دې متن یو له بل سره ولولي، ستونزمنې کلمې او جملې دې په نښه کړي او ښوونکی دې ورسره مرسته و کړي.
- زده کوونکي دې د ماشوم د حقونو په هکله خبرې شریکې کړي، یو استازی دې د کاغذ پر مخ ولیکي او بیا دې د ټولګي په مخ کې ووايي.
- یو زده کوونکی دې تختې ته لاړشي، بل دې ورته د متن یو پاراګراف ووايي او هغه دې پرتختې ولیکي، بل زده کوونکی دې د هغه تېروتنه ونیسي.
- څو زده کوونکي دې په وارسره د ټولګي مخې ته راشي، لوست دې په وارسره ولولي او نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- دوه زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، د ځان له معرفي کولو وروسته دې ووايي چې د یو ماشوم په توګه له لویانو څخه څه غوښتنې لري؟

لغت	معنا
راتلونکې	اینده
چاپېریال	شا اوخوا
ماشوم	طفل
کورنۍ	فامیل

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې لاندې کلمې دې په خپلو کتابچو کې ولیکي او په جملو کې دې استعمال کړي. (ماشوم، ماشومان، حقونه، کورنۍ، غوږ)

شپاړسم لوست

سوله

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د سولې په ارزښت باندې د زده کوونکو پوهول

پوښتنې

- ستاسو په فکر که په یوه ټولنه کې سوله نه وي، څه زیانونه به رامنځته شي؟
- څوک کولای شي د جګړې د زیانونو په هکله څه ووایي؟

سوله د ژوند اړتیا ده. په سوله کې هر څوک کولای شي په امن کې کار وکړي. په سوله کې ښوونځي خلاص وي او زده کوونکي خپلې زده کړې کوي. په سوله کې پرمختګ وي، امن وي او هېواد آبادېږي او په پایله کې ټولنې د هر راز نیکمرغۍ سره مخ کیږي. په امن او دوستۍ کې مینه او محبت زیاتیږي او په هېواد کې پرمختګ او ابادي رامنځته کیږي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.

- څو زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته لوست له ځان سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي، ښوونکی دې ورته ستونزې حل کړي.

- زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي. یوه ډله دې د امن د ګټو او بله ډله دې د ټولنې د پرمختګ په هکله خپل نظرونه سره شریک کړي. یو زده کوونکي دې هغه ولیکي او بیا دې د هرې ډلې استازی نظرونه د ټولګي په مخکې ووایي.

- دوه زده کوونکی دې پورته شي، یو دې د سولې د ګټو په هکله پوښتنه وکړي او بل دې ځواب ورکړي، نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.

- هر زده کوونکی دې په خپله کتابچه کې د سولې د ګټو په هکله یوه یوه جمله ولیکي او بیا دې ځوتنه نور په ټولګي کې ووایي.

- یو زده کوونکی دې تختې ته ورشي، پرتختې دې د سولې کلمه ولیکي. بیا دې یو یو زده کوونکی خپل نظر په ترتیب سره پرتختې ولیکي او هر نظر دې ټولګیوالو ته ووایي.

- زده کوونکوته ووایئ چې د لاندې چوکاټ له کلمو څخه سمې جملې په خپلو کتابچو کې جوړې کړي او بیا دې ځوتنه د خپلو ټولګیوالو په مخ کې ووایي:

زه	ښوونځي	دوي	ورځ	ته ځم	هره
دا	زموږ	کاکا	په	دی	هغه
دا	زما	زما	خور	ښوونکی	دی
جمیله	د هغه	کتابچه	ده	ده	خور

محاوره

دوه داسې زده کوونکي د محاورې لپاره پورته کړئ چې کله په ټولګي د محاورې لپاره پورته شوي نه وي.

لومړی زده کوونکی:

ملګریه! ستا پلار ژوندی دی که ژوندی وي، چیرې کار کوي؟

دویم زده کوونکی:

زما پلار ژوندی دی. بزګر دی. خپله ځمکه کري.

لومړی زده کوونکی:

ستا وروڼه څه کار کوي؟

دویم زده کوونکی:

زما مشر ورور ډاکتر دی. بل ورور مې رنګمال دی او دریم زه خپله یم. دوه خویندې مې هم په ښوونځي کې دي او یوه ډاکتره ده. ستاسو کور چیرې دی؟

لومړی زده کوونکی:

زموږ کور د روښان کوټ د لویې ویالې په څنګ کې دی.

دویمه محاوره

لومړی زده کوونکی:

ته راته ووایه چې یو ښه زده کوونکی چا ته ویلای شو؟

دویم زده کوونکی:

ښه زده کوونکی هغه دی چې هر ورځ خپل ښوونځي ته راشي او د ښوونکي خبرو او لوست ته غوږ ونیسي. لوست ولولي او کورنۍ دنده په کور کې ولیکي. اوس ته راته ووایه چې ښه زده کوونکی چاته وايي.

لومړی زده کوونکی :

ښه زده کوونکی همداسې وي لکه تا چې وویل او دغه راز ښه زده کوونکي د مشرانو درناوی کوي. مشرانو ته سلام اچوي.

دویم زده کوونکی:

هو امن ښه شی دی. په امن کې خوشحالي منځته راځي. په امن کې وطن آبادیږي. په امن کې خلک زده کړې کولای شي او مکتبونه پرانیستي وي.

لومړی زده کوونکی :

ته وګوره زموږ په هیواد کې ډېر ځوانان معیوب دي. معیوب ځوانان هم زده کړې کولای شي، باید له هغوی سره مرسته وکړو.

دویم زده کوونکی:

هو! موږ باید معیوبو ته ډیر درناوی ولرو. ځکه هغوی هم زموږ د هیواد خلک دي. هغوی هم کار او زده کړه کولای شي. خلک باید له هغوی سره مرسته وکړي. کار ورته پیدا کړي.

لومړی زده کوونکی:

هو! که هغوی ته کارپیدا شي، نو خپله به کار کوي او خپل کور به په خپله ساتي له احتیاج څخه به خلاص وي.

لغت	**معنا**
وژل	کشتن
امن	امنیت
کرکه	نفرت

کورنی دنده

زده کوونکي دې د سولې د ارزښت په هکله څو جملې ولیکي.

اووه لسم لوست

جرګـه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د جرګې په ارزښت پوهېدل

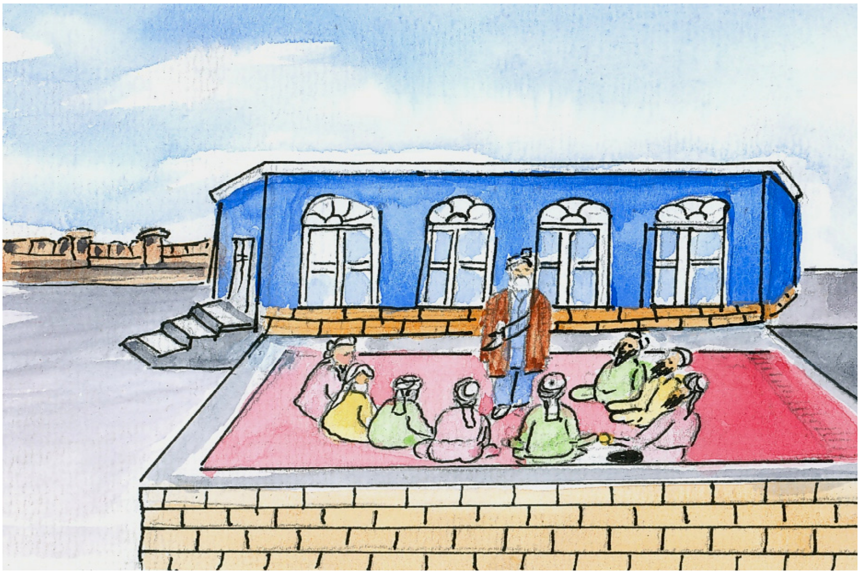

پوښتنې

- ستاسو په فکر په پورتني انځور کې څه شی لیدل کیږي؟
- ستاسې په ولس کې خلك خپلې لانجې څه ډول هواروي؟

جرګه زموږ له پخوانیو دودونو څخه یو دود دی. د جرګې دنده دا ده چې د خلکو ستونزې هوارې کړي. د جرګې پرېکړې تر ډېرې کچې عملي بڼه لري. جرګه د دوو تنو، دوو کلیو او د دوو قومونو ترمنځ لانجې حل کوي. کله، کله ملي ستونزې هم د جرګې له لارې هوارېږي.

په جرګه کې د کلیو، ولسوالیو د سپین ږیرو او قومي مشرانو د ګډون په وسیله ستونزې حلیږي. جرګه له پوهو او جرګه مارو خلکو څخه ټاکل کیږي. د جرګې خلکو ته مرکچیان هم وايي. که چیرې کوم لورى دجرګې پرېکړه ونه مني، هغه د جرګې له خوا پړ بلل کیږي.

فعالیتونه

- ځوزده کوونکي دې متن په مناسب اواز ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې د جرګې په متن کې داسې کلمې پیدا کړي چې په هغه کې د پښتو توري راغلي وي او بیا دې هغه په خپلو کتابچو کې په جملوکې و کاروي، لکه: (ړ، ښ، ږ...).
- زده کوونکي دې د (لويې جرګې، پرېکړې او ګډون) کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې په جملو کې وکاروي.
- زده کوونکي دې لاندې جملې په غور سره ولولي، بیا دې د اړوندو پوښتنو سم ځوابونه د لاندې پاراګراف له مخې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د جرګې پرېکړې د دوو لانجمنو ډلو د ستونزو د هوارې لپاره کېږي. کله کله ملي ستونزې هم د جرګې له لارې هوارېږي. په جرګو کې مخور او په جرګو پوه کسان ګډون کوي.

- د جرګو مشران د چا ترمنځ پرېکړې کوي؟
- کومې ستونزې د جرګې له لارې هوارېږي؟
- په جرګو کې کوم ډول کسان ګډون کوي؟

لغت	معنا
هواروي	خلاصوي
بڼه	شکل
پریکړه	فیصله

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د متن له مخې دغه کلمې په جملو کې وکاروي (جرګه، ستونزې، پریکړې) بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

اتلسم لوست

پر حیواناتو زړه سوی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او په حیواناتو باندې د زړه سوي په ارزښت پوهېدل

پوښتنې

- تاسو کله په حیواناتو زړه سوی کړی دی ؟
- ستاسو په فکر په حیواناتو باندې زړه سوی څه ګټې لري؟

هغه حیوانات چې له کورونو بهر په دښتو او ځنګلونو کې اوسېږي. هغوی ته وحشي حیوانات وایي اوهغه حیوانات چې په کورونوکې اوسېږي، هغوی ته اهلي حیوانات وایي. موږ اهلي حیوانات ساتو او له هغوی څخه ډېرې ګټې ترلاسه کوو. د یو شمېر حیواناتو له غوښو، شېدو او پوستکو څخه ګټه اخلو. موږ باید پر حیواناتو زړه سوی ولرو چې هغوی راڅخه وږي نشي او باید هغوی ته زیان ونه رسوو.

فعالیتونه

- زده کوونکي دې متن په لوړ اومناسب اواز ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي، یوه ډله دې د اهلي حیواناتو نومونه او د هغو گټې د یوه استازي په واسطه ولیکي او بله ډله دې د وحشي حیواناتو نومونه او د هغوی گټې ولیکي. بیا دې د هرې ډلې استازی د خپلې ډلې نظرونه نورو ته ووایي.
- یو شمېر زده کوونکي دې په دې هکله خبرې وکړي چې حیواناتو ته باید زیان ونه رسوو.
- څو زده کوونکي دې د لوست په مفهوم خبرې وکړي او خپل نظر دې ښکاره کړي نوردې ورته غوږ ونیسي.
- څو زده کوونکي دې په وارسره په دې خبرې وکړي، که چیرې په حیواناتو زړه سوی ونه کړو او یا یې ووژنو څه زیانونه به رامنځته شي؟
- دوه زده کوونکي دې لومړی ځان معرفي کړي بیا دې د یو بل په مرسته د هغو حیواناتو نمونه واخلي چې د انسانانو په شاوخوا کې ژوند کوي.
- دوه نور زده کوونکي دې د ځان له معرفۍ وروسته هغه نومونه په جملو کې راوړي چې مخکې دوو تنو ویلي دي.

لغت	معنا
زړه سوی	مهرباني

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په کور کې د حیواناتو د گټو په اړه یوه یا دوه جملې په کتابچو کې ولیکي.

نولسم لوست

سپین ږیری او د هغه زامن

موخه: د کلمو، جملو سم لوستل، لیکل او د یووالي په ارزښت پوهېدل

پوښتنې

- په پورتنیو انځورونو کې څه وینئ؟
- ستاسو په نظر دا خلك څه کوي؟

یو زوړ بزگر و. څو زامن یې درلودل چې ټول ځوانان وو. خپل زامن یې را وغوښتل. یو زوی یې ته وویل چې یوه گېډۍ لښتې راوړه. زوی یې ولاړ، لښتې یې راوړې. بزگر لښتې کلکې وتړلې. هر یوه زوی ته یې ورکړې او ورته ویې ویل چې دا گېډۍ ماته کړه. یوه هم د لښتو گېډۍ ماته نه شوای کړی. له هغه وروسته بزگر د لښتو گېډۍ خلاصه کړه، یوه یوه لښته یې ماته کړه او بیا یې خپلو زامنو ته وویل: ای زامنو! که یووالی ولرئ، هېڅ یو غښتلی لاس به پر تاسو بری ونه مومي اوکه مو یووالی نه درلود، زما په څېر یو کمزوری به هم پرتاسې بریالی اوسي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته لوست له ځانه سره ولولي، ښوونکی دې د هغوی ستونزې ورته حل کړي.
- زده کوونکي دې په متن کې داسې کلمې پیدا کړي چې د (پ، ټ، ړ، ژ، ښ، څ، ځ، گ) توري په کې راغلي وي او بیا دې زده کوونکي په جملو کې وکاروي او پر تختې دې ولیکي.
- ښوونکی دې څو زده کوونکي د تختې مخې ته را وغواړي او هغه کلمې چې د (ز، ړ، ږ، ښ ډ) توري په کې راغلې وي پر تختې دې ولیکي او بیا دې یو یو زده کوونکی دا کلمې هیجا کړي.
- څو زده کوونکي دې په وارسره پورته شي، د لوست د مفهوم په هکله دې خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

لغت	معنا
بزگر	دهقان
یووالی	اتحاد
غښتلی	قوي
ځېر	شان

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د سپین ږیري او د هغو د زامنو کیسه په کور کې د کورنۍ غړو ته ووایي او بیا دې څو کرښې په خپله خوښه ولیکي.

د مشرانو د مشورو منل

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د مشرانو د مشورو منل او په ګټو یې پوهېدل

پوښتنه

- ستاسو په نظر د مشرانو د مشورو منل به څه ګټې ولري؟

پرون زموږ د کلي سپین ږیرو او مشرانو یوه غونډه جوړه کړې وه. د کلي ټول خلک ورته راغلي وو. اجمل او زرغونې هم په دې غونډه کې ګډون کړی وو.

دکلي مشر خلکو ته په خبروکې وویل: تاسو پوهېږئ چې پاکوالی د ایمان یوه برخه ده او د روغتیا لپاره ګټه رسوي، نو ځوانانو او کشرانو! راځئ سهار ته چې د جمعې ورځ ده، د خپلو کورونو شاوخوا سیمې پاکې کړو او یو ګډ کار وکړو. ټولو خلکو د مشرخبره ومنله.

زرغونې اجمل ته وویل: وروره! راځه چې زه او ته هم بېګاه ته په خپل کور کې دا خبره وکړو او د خپل کلي د شاوخوا په پاکوالي کې برخه واخلو.

فعالیتونه

- زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته متن له ځان سره ولولي، ستونزمن ځایونه دې په نښه او له ښوونکي څخه دې پوښتنه و کړي.
- څو زده کوونکي دې په وار سره د متن یوه یوه جمله په مناسب غږ ولولي، که یې تېروتنه درلوده، ښوونکی دې ورته اصلاح کړي.
-څو زده کوونکي دې کیسې وکړي چې په خپلو کلو کې د مشرانو په مشوره کوم کارونه تر سره شوي دي.
- دوه زده کوونکي دې پورته شي، یو زده کوونکی دې له بل څخه په لاندې ډول پوښتنه وکړي او هغه دې ورته ځواب ورکړي، لکه په لاندې ډول:
- خلك په کلي کې د څه لپاره غونډه شوي وو؟

ځواب:...

زرغونې اجمل ته څه وویل؟

ځواب:...

- په غونډه کې د کلي مشر خلکو ته څه وویل؟

ځواب:.....

- څو زده کوونکي دې د مشورو د ګټو په هکله خبرې وکړي.
- څو زده کوونکي دې د سیمې د پاکوالي په هکله خبرې وکړي.
- څو زده کوونکي دې له ځان معرفي کولو وروسته د خپلې کورنۍ په اړه خبرې وکړي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د مشرانو د مشورو د ګټو په اړه څو کرښې ولیکي.

تاريخي شتمني

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د ملي شتمنيو په ارزښت پوهېدل او د هغوی خوندي ساتل

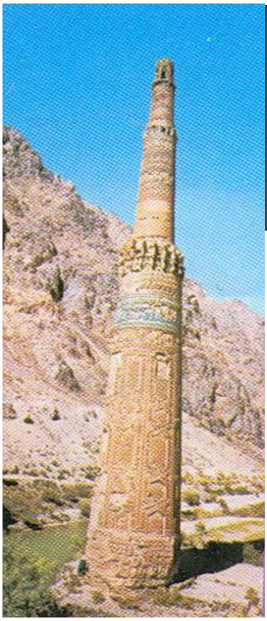

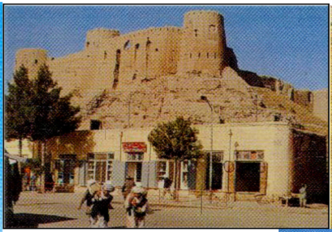

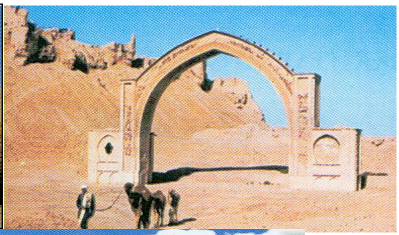

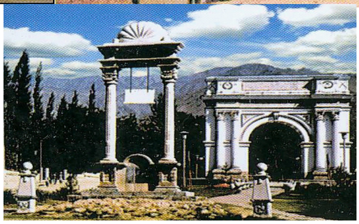

پوښتني

- تاسې د هېواد تاريخي ځايونه ليدلي دي، که مو ليدلې وي، نوم يې واخلئ؟

- ولې د هېواد تاريخي شتمنۍ د ارزښت وړ دي؟

ټول منقول او غير منقول تاريخي اثار تاريخي شتمنۍ بلل کېږي.
افغانان بايد په ګډه هڅې وکړي چې خپلې ټولې تاريخي شتمنۍ خوندي وساتي. د هغو کسانو مخنيوی وکړي چې تاريخي شتمنۍ په بهرنيانو خرڅوي يا يې له منځه وړي. هغه خلك چې زموږ ملي شتمني غلا کوي، يوازې له پيسو سره مينه لري. هغوی د دې هېواد دښمنان او دغندنې وړ دي.
موږ بايد د تاريخي شتمنيو څارنه او ساتنه وکړو. بايد خپلې ملي شتمنۍ خوندي وساتو چې پرځای پاتې شي.
که هر کال يو شمېر بهرنيان د دې شتمنيو د ليدلو لپاره زموږ هېواد ته راشي.
له دې لارې به زموږ خلک او حکومت ډېره ګټه ترلاسه کړي.

فعاليتونه

- ښوونکی دې يوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونيسي.

- څو زده کوونکي دې متن په مناسب اواز ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

- دوه زده کوونکي دې پورته شي، يو دې په لاندې ډول پوښتنه وکړي او بل دې ځواب ورکړي.

- مورږ خپلې تاريخي شتمنۍ څنګه وساتو؟
- د تاريخي شتمنيو ساتل څه ګټه لري؟
- کوم شيان په تاريخي شتمنيو کې ساتل کېږي؟

-څو زده کوونکي دې د تاريخي ځايونو د ارزښت او اهميت په هکله خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

- يو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي، نور زده کوونکي دې د تاريخي ځايونو د ارزښت په هکله يوه يوه جمله ووايي او هغه دې پرتختې وليکي. که په ليکلو کې يې تېروتنه وکړه، بل زده کوونکی دې ورته سمه کړي.

- څو زده کوونکي دې په هېواد کې د تاريخي ځايونو په هکله که يې ليدلې وي، خبرې وکړي.

- څو زده کوونکي دې په خپل منځ کې محاوره وکړي. ښوونکی دې ورته موضوع وټاکي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د خپل هېواد د تاريخي شتمنيو په هکله له خپل مور او پلار څخه معلومات وغواړي که يې زده وو، نومونه دې په کتابچو کې وليکي.

دوه و يشتم لوست

د خارويو ګټې

موخه: د خارويو د نومونو پېژندل، لوستل، ليکل او د هغوی په ګټو پوهېدل

پوښتنې

- په پورتنيو انځورونو کې څه وينئ، نوم يې واخلئ؟
- له کورنيو خارويو څخه کومې ګټې لاس ته راځي؟

خاروي ډېرې ګټې لري. دوی تل زموږ په ګټه کارول کېږي. بزګران په غوايانو قلبه کوي. له غوا، مېږو او وزو څخه شيدې په لاس راوړو او له غوښو څخه يې هم ګټه اخلو. د خارويو له څرمنو او وړيو څخه هم ګټې ترلاسه کېږي. مثلا وړيني جامې، بنيانونه، خولۍ، جرابې او نور شيان له وړيو څخه جوړېږي. آسونه، کچر او خره د بار او سورلۍ لپاره کاروو. بايد حيواناتو ته زيان ونه رسوو. هغوی ونه ځوروو او که ناروغه شي په درملنه کې يې لازمه مرسته وکړو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.

- زده کوونکي دې متن له ځان سره ولولي، که يې ستونزه درلوده، ښوونکی دې ورسره مرسته وکړي.

-زده کوونکي دې په ډلو کې د کورنیو ښاريو دګټو په هکله خبرې وکړي.

- زده کوونکي دې د څو ځنګلي او غرنیو ښاريو نومونه واخلي او په شفاهي ډول دې په جملو کې وکاروي.

- څو زده کوونکي دې ووایي چې کورني او ځنګلي حیوانات څه توپیر لري؟

- څو زده کوو نکي دې ووایي چې که چېرې حیوانات سم ونه ساتل شي او یا ورته زیان ورسېږي، څه به پېښ شي؟

- دوه زده کوونکي دې د ځان له معرفي کولو وروسته د اهلي ښاريو نومونه واخلي او په وار سره دې په جملو کې وکاروي.

- یو زده کوونکی دې د ځان له معرفۍ وروسته د څو وحشي حیواناتو نومونه واخلي.

محاوره:

په ټولګي کې دې د محاورې لپاره دوه داسې کسان پورته شي چې کله پورته شوي نه وي هر يو دې د بل د پوښتنې په ځواب کې خبرې وکړي.

لومړی زده کوونکی:

ستا په ټولو حیوانا تو کې کوم حیوان خوښیږي؟

دویم زده کوونکی دې په ځواب کې ورته شپږ جملې ووايي.

دویم زده کوونکی:

اوس ته راته ووایه چې ستا په ټولو پرنده ګانو کې کوم پرنده خوښیږي؟

لومړی زده کوونکی دې شپږ یا اوه جملې ووایي.

اوس دې دوه نور زده کوونکي پورته شي او هریو دې له یو بل څخه پوښتنې وکړي.

لو مړی زده کوونکی:

ته را ته ووایه چې له میږو او وزو څخه کومې ګټې ترلاسه کیږي؟

دویم زده کوونکی دې د میږو او وزو د ګټو په هکله شپږ یا اوه جملې ورته ووایي.

دویم زده کوونکی:

اوس ته راته ووایه چې ستا په ترکاریو کې کومه ترکاري خوښیږي؟

لومړی زده کوونکی دې په دې هکله ورته خبرې وکړي او ډیرې جملې دې ورته ووایي.

که وخت وي دوه نور زده کوونکي دې پورته شي له یوبل څخه دې پوښتنې وکړي او بل ملګری دې ورته ځوابونه ووایي.

لومړی زده کوونکی:

ته راته ووایه چې یووالی څه ګټې لري؟

دویم زده کوونکی دې د یووالي د ګټو په هکله ورته خبرې کوي.

اوس دویم زده کوونکی پوښتنه کوي. ته راته وویه چې ملي شتمني څه وایي؟

لومړی زده کوونکی ورته په ځواب کې څو جملې وایي. نور زده کوونکي ورته غوږ نیسي.

دویم زده کوونکی:

ته راته ووایه چې زموږ د هیواد خپلواکي چا ګټلې ده؟

لومړی زده کوونکی په ځواب کې ورته د خپلواکی د ګټونکي نوم اخلي.

- زده کوونکو ته ووایئ چې په خپلو کتابچو کې د لاندې جملو تش ځایونه د چوکاټ له مخې ډک کړي:

دنده	لرم
قلم	دی
ته ځي	بابا

۱- زه په کور کې خپله کورنۍ .... سرته رسوم

۲- دا زما د کاکا .... دی

۳- زما ورور هر ورځ ښوونځي ته .....

- یو زده کوونکی دې پورته شي، پرتختې باندې دې د یو ډول میوې تصویر وباسي او نور زده کوونکي دې په وار سره د هغې میوې نوم واخلي. بیا دې بل زده کوونکی تختې ته و لاړ شي د هغې میوې نوم دې په جمله کې استعمال کړي.
- یو زده کوونکی دې پورته شي، د ځان د پاکوالي په هکله دې خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- بیا دې بل زده کوونکی پورته شي، د خپل پلار یا ورور د دندې او کار په هکله دې خبرې وکړي

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د هغو ښارونو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي او په جملو کې دې وکاروي چې د هغو خوښېږي.

پاک سابه

موخه: د نظم سم لوستل، لیکل او د پاکو سبو د گټو په هکله معلومات ترلاسه کول

پوښتنې

- په پورتني انځور کې څه وینئ؟
- د ناولو سبو خوړل سړي ته څه زیان رسوي؟

ساېه ډېر خوندور خواړه دي، بدن ته ډېره گټه لري. د پښتو ژبې شاعر او لیکوال محمد عثمان نژند په دې اړه ماشومانو ته یو ښکلی شعر ویلی چې په لاندې ډول یې لولو.

کاهـــو ووې گندنـــې تــه
د سبـــو دې نمـــونـــې تــه

ماشوم موږ ته هـوسیـــــږي
په خـــوراك مــو نه پوهیـــږي

نا مينځلي مـوږه خورینـــه
دستـــرخـــوان لره موووړینـــه

چې په گېډه یې کله شورشي
وار خطا یې پلار او مـــور شـــي

لـــړه مـــالگه په اوبـو کـــې
چې یې حل په خو شیبوکـــې

پـــه پتــاس باندې پاکيـــږي
له گیلـــو ځخـــه خلاصیـــږي

پاك كاهـو ډيـــر گټـــور دي
چې يې پاك خوري بختور دي

(ارواښاد محمد عثمان نژند)

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.

- څو زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او ښوونکی دې د هغوی ستونزې ورته حل کړي.

- څو زده کوونکي د ټولګي مخې ته راشي، ځانونه دې معرفي کړي. بیا دې یو زده کوونکی یو بیت ولولي او بل دې مفهوم په خپل ژبه ووایي.

- یو زده کوونکي دې پورته شي، پر تختې دې د (پاك سابه) نوم ولیکي. نور زده کوونکي دې د هغو د ګټو په اړه یوه، یوه جمله ووایي.

- زده کوونکي دې د لوست په متن کې هم وزنه کلمې پیدا او بیا دې هغه هېجا کړي.

- څو زده کوونکي دې د هغو سبو نومونه واخلي چې هم خام خوړل کېږي هم پاخه، نور دې ورته غوږ ونیسي.

- دوه زده کوونکي د ټولګي په وړاندې د ځان له معرفي کولو وروسته ووایي چې پالك څنګه پخیږي او ګندنه تر خوړو دمخه څنګه پاکېږي؟

- په څو زده کوونکو باندې محاوره وکړئ چې یو زده کوونکی له بل څخه په کور کې د هغه کار په هکله پوښتنه وکړي که چیرې وخت و په همدې ډول محاورې ته دوام ورکړئ.

کورنی دنده

زده کوونکي دې په خپله خوښه د هغو سبو نومونه په خپلو کتابچو کې ولیکي چې هم اومه او هم پاخه خوړل کېږي او بیا دې په جملو کې وکاروي.

څلرويشتم لوست

مرسته او دوستي

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د مرستې او دوستۍ په ارزښت پوهېدل

پوښتنې

- تاسو کله له چاسره دوستي کړې ده؟
- ستاسو په فکر دوستي څه ګټې لري؟

له يوبل سره دوستي کول ښه کار دی. په دوستۍ کې مينه او محبت ډېرېږي. دوستان د ستونزو په وخت کې له يو بل سره مرسته کوي او د يو بل په درد خوري. کينه او دښمني د دوستانو شمېر کموي او انسان په ټولنه کې يوازې کېږي. انسان بايد له پوهو او ښو خلکو سره دوستي وکړي. ښه دوست چا ته زيان نه رسوي، د دوستۍ ګټه دا ده چې دوستان زياتېږي له يو بل سره په سختو حالاتو کې مرسته کوي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یو ځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکی دې متن په وارسره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د دوستۍ د ګټو په هکله یوه یوه کرښه ولیکي او په ټولګي کې دې ووايي.
- څو زده کوونکي دې په وارسره په ټولګي کې د دوستۍ د ګټو په هکله خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې متن ولولي. په خپله خوښه دې له متن څخه څو کلمې خوښې کړي، په جملوکې دې وکاروي او بیا دې په ټولګي کې ووايي، نور دې ورته غوږ ونیسي.
- یو زده کوونکی دې پر تختې د دوستۍ کلمه ولیکي. نور زده کوونکي دې د دوستۍ د ګټو په هکله یوه یوه جمله ووايي او لومړی زده کوونکی دې هغه پر تختې ولیکي.

لغت	معنا
کینه	بعض، عقده
ګوښی	یواځې، تنها
ګټه	فایده

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په کور کې د مرستې په هکله څو کرښې ولیکي او په بل درسي ساعت کې دې ووايي.

پنځه ویشتم لوست

هېواد پالنه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د هېواد پالنې په ارزښت باندې پوهېدل

پوښتنې

- ستاسو په فکر هېواد پالنه څه ته و ایي؟
- ستاسو په نظر هېواد پالنه څه ګټې لري؟

له هېواد سره رښیتني مینه، ساتنه او ودانول یې هېواد پالنه بلل کېږي. زموږ هېواد افغانستان دی. موږ په دې هېواد کې زېږیدلي یو او دلته ژوند کوو. د هېواد له اوبو او هوا څخه ګټه اخلو. موږ ټولو ته لازمه ده چې خپل هېواد ته کار وکړو. هغه اباد او ودان کړو او په ساتلو کې یې تل زیار و باسو.

هېواد د علم او پوهې په واسطه ودانیږي. که څوک د هېواد د هرې برخې د خرابولو په برخه کې حرکت کوي باید په خبرو یې پوه کړو چې له هغه عمل څخه لاس واخلي او د خپل هېواد په ودانولو کې برخه واخلي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- څو زده کوونکي دې متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- څو زده کوونکي دې پورته شي او د هېواد پالنې په هکله دې خبرې و کړي.

- زده کوونکي دې د هېواد پالنې په هکله په خپلو کتابچو کې څو کرښې ولیکي او بیا دې څو نور زده کوونکي په ټولګي کې ووایي .

- دوه زده کوونکي دې پورته شي، له یو بل څخه دې پوښتنې و کړي او هغه بل دې ورته ځوابونه ورکړي، نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- څو زده کوونکي دې په وار سره د خپل ښوونځي په اړه خبرې وکړي.
- درې زده کوونکي دې پورته شي، ځانونه دې په وار سره معرفي کړي او لس پښتو کلمې دې ووایي.

لغت	معنا
ودانیږي	اباد می شود
مینه	محبت
زیار	زحمت

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په کورونو کې خپل ځانونه معرفي کړي.

انساني حقونه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د انسانیت په ګټو او چلند پوهېدل

پوښتنې

- ستاسو په فکر یو انسان باید کومې ځانګړتیاوې ولري؟
- د انساني حقونو په هکله څه ویلای شئ؟

ټول انسانان یو پر بل حقونه لري. د هر انسان حق ته درناوی د ټولو انسانانو دنده ده. د انسانانو ترمنځ امتیاز او تبعیض منع دی. ښځې او نارینه یو شان حقونه لري. ژوند د انسان طبیعي حق دی. د بیان ازادي د انسانانو طبیعي حقونه دي. موږ ته پکار دي چې د انسانانو حقونو ته درناوی وکړو او هیچاته په ژبه یا لاس زیان ونه رسوو.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې د لوست متن په مناسب اواز ولولي او ښوونکی دې ورسره په لوستلو کې مرسته وکړي.
- ښوونکی دې په وار سره په زده کوونکو باندې لوست ولولي.
- یو زده کوونکی دې د ټولګي په مخکې د پسرلي په اړه څو خبرې وکړي.
- دوه زده کوونکي دې پورته شي. له یو بل څخه دې د انساني حقونو په هکله پوښتنې وکړي او هغه بل دې ورته ځواب ورکړي.
- یو زده کوونکي دې پورته شي، د لوست مفهوم دې په خپله ژبه بیان کړي.
- دوه زده کوونکي په ټولګی کې پورته کړئ. لومړی زده کوونکی دې له دویم څخه پوښتنه وکړي چې په کور کې له خپل مور او پلار سره په کومو کارونو کې مرسته کوي، بیا دریم زده کوونکی پورته کړئ لومړی زده کوونکی دې کښیني او دویم دې له دریم زده کوونکي څخه په هماغه ډول پوښتنې وکړي نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- یو زده کوونکی دې پورته شي خپلو ټولګیوالو ته دې ووایي چې ماشوم په خپل مور او پلار څه حقونه لري؟

کورنی دنده

زده کوونکي دې د انسانانو د حقونو په هکله له خپل مور او پلار یا کوم بل نږدې خپلوان څخه معلومات وغواړي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

اووه ویشتم لوست

باران

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د باران په گټو پوهېدل

پوښتنه

– ستاسو په نظر باران څه گټې لري؟

په ژمي او پسرلي کې ډېر بارانونه کېږي. بارانونه ځمکو، دښتو او غرونو ته ډېره گټه رسوي وابنه او فصلونه پرې خړوبېږي. که په یوه سیمه کې د باران اورېدل زیات شي، ږلۍ او یا د آسمان غورېدل ورسره ملگري وي، نو په داسې وختونو کې باید په خوړونو کې ولاړ نشو، ځکه چې د سېلاب د را وتلو امکان وي.

د تېز باران او ږلۍ په وخت کې لازمه ده چې ځان خوندي ځای ته ورسوو هغه کورونه چې په ټیټو ځایونو او د خوړونو ترځنگ جوړ شوي دي، د بارانونو او سېلابونو په وخت کې مادي او ځاني زیانونه ورته رسېږي.

فعالیتونه

- ښوونکی دې یوځل متن په مناسب اواز زده کوونکو ته ولولي او ټول زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې متن په وار سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي او هر ډله دې د نوي لوست سخت او مشکل لغاتونه په نښه کړي او ښوونکی دې ورته معنا کړي.
- یو زده کوونکی دې له بل څخه پوښتنه وکړي چې د تېز باران او یا د ږلې د اودرېدو په وخت کې کوم ډول عمل ترسره کړو.
- یو زده کوونکی دې ووایي چې باران څه ګټې لري.
- څو زده کوونکي دې په ټیټو ځایونو او د خوړونو په غاړو کې د کورونو د جوړولو په زیانونو خبرې وکړي.
- څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، له یو بل څخه دې د هغه د عمر، ځای او ښوونځي په اړه پوښتنه وکړي، ځواب دې واوري او ودې ووایي چې پښتو یې څومره زده کړې ده.
- دوه زده کوونکي په ټولګي کې پورته کړئ، لومړی زده کوونکی دې له دویم څخه پوښتنه وکړي چې په کور کې له خپل مور او پلار سره په کومو کارونو کې مرسته کوي، بیا دریم زده کوونکی پورته کړئ لومړی زده کوونکی دې کښیني او دویم دې له دریم زده کوونکي څخه په هماغه ډول پوښتنې وکړي نور زده کوونکي دې ورته غوږ ونیسي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې په کور کې د باران د ګټو په هکله په خپلو کتابچو کې څو کرښې ولیکي.

اته ویشتم لوست

وزلوبه

موخه: د کلمو سم لوستل، لیکل او د وزلوبې پېژندل

پوښتني

- په پورتني انځور کې څه وینئ؟
- وزلوبه څه ډول لوبه ده؟

وزلوبه زموږ په هېواد کې یوه په زړه پورې لوبه ده. زموږ د هېواد په یو شمېر ولایتونو کې دا لوبه ډېره دود ده.

وزلوبه د پسرلي او مني په موسمونو کې ترسره کېږي. د وزلوبې ډلې ځانګړې جامې لري، دوی لوبه په یوه ټاکلي ځای کې سرته رسوي چې هغه ځای ته د وزلوبې میدان وایي. د لوبې د میدان په مرکز کې لوبغاړي هڅه کوي چې خوسکی د لوبې د میدان مرکزي دایرې ته ورسوي. خو د مخالفې ډلې غړي یې مخه نیسي، خو لوبغاړي نوموړې دایرې ته د خوسکي په رسولو سره هر ځل نمره اخلي.

فعالیتونه

- زده کوونکي دې له ښوونکي وروسته متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.
- زده کوونکي د لوبو د ارزښت په باره کې په وارسره خبرې وکړي.
- څو زده کوونکي دې په ټولګي کې پورته شي. هر يو دې په وار سره د يوې لوبې په باره کې خبرې وکړي.
- زده کوونکي دې د هېواد، لوبه، دود، اسونه، خوسکی، وز لوبې او جامې کلمې په خپلو کتابچو کې په جملو کې استعمال کړي.
- څو زده کوونکي دې د وزلوبې په هکله معلومات ورکړي.
- دوه زده کوونکي دې له ځان سره فکر وکړي چې کومې پښتو کلمې يې نوې زده کړي. وروسته دې په وار سره هغه کلمې ووايي.
- ښوونکی دې په زده کوونکو باندې د درسي ساعت تر پای پورې محاوره وکړي.

لغت	معنا
دود	دستور
ډګر	میدان
ډله	ګروه

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې څو مفردې کلمې له متن څخه په کور کې وټاکي، بیا دې هغه په خپلو کتابچو کې د جمعې په کلمو سره واړوي.

د پوهنې ترانه

پوهنه ده رڼا وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

وطن زما یې ځان له تا نه شم قربان
ته وینه د افغان ته لوړ په ټول جهان

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

اباد او وسې اباد وطنه ته شې ښاد
مونږ سرښندو په تا او ساتو دې ازاد

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

ته کور یې هم مې گور ته پلار یې هم مې مور
ته زړه یې د اسیا زما د سترگو تور

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

ته ننگ یې د اریا او تاج یې د یما
ځاریږمه له تا افغانستان زما

پوهنه ده رڼا، وطن ته مو ښکلا
کتاب او قلم زمونږه رهنما

محمد مُعین مرستیال